

Sallai János

Mozgófilmek a rendészeti oktatásban – In memoriam Ruzsonyi Péter professzor

Tíz évvel ezelőtt egy évig dékánhelyettesként dolgozhattam együtt Ruzsonyi Péter bv. dandártábornokkal, az RTK dékánjával. A rendészeti képzés iránti elkötelezettsége, pedagógiai felkészültsége, munkássága motivált abban, hogy a róla szóló emlékkötetben oktatás témájú írással tisztelegjek emléke előtt.

* * *

A magyar rendészeti, rendőri tisztképzés kezdete a bűnügyi szemináriumokhoz (1911),¹ intézményesített változata a rendészeti tisztviselői szaktanfolyamok első tanévnyitójához (1922)² köthető. Mára már jól kitapintható, hogy a rendőrtisztképzés a bűnügyi szemináriumok meghirdetésétől a Rendészettudományi Doktori Iskola létrehozásáig az alábbi öt szakaszra tagolható:

1. Az állami rendőrség létrejöttét követő bűnügyi értekezletek, szemináriumok időszaka.
2. Fogalmazói, felügyelői, detektív szaktanfolyamok időszaka.
3. Rendőrákadémiák időszaka.
4. A Rendőrtiszti Főiskola időszaka.
5. A Rendészettudományi Kar létrejöttétől napjainkig.

A fenti időszakokban közös vonásnak tekinthető, hogy eltérő feltételekkel és eltérő humán erővel, de arra törekedtek, hogy hatékonyan és magas színvonalon készítsék fel a jövő nemzedék rendőrtiszti karát. Ezért nagyon sokat

¹ A rendőrségi intézmények 1911: 1–3.

² DORNING 1922.

tettek az adott korszakok rendőrtiszt oktatói, tanárai. Tankönyveket és szakmai publikációkat írtak, folyamatosan fejlesztették a képzés speciális módszertanát. Ebbe az elképzelésbe szorosan illeszkedett, hogy a bünyügyi és közrendészeti képzésben is már a kezdetektől, a mozgófilm elterjedését követően beépítették az oktatásba a mozifilmeket. A mozgófilmet a 19. század végén találták fel, de a mozi tömegessé válása a 20. században következett be. „Mozgófényképszínház alatt a rendőri gyakorlat szerint általában azt a nagyobb számú közönség befogadására alkalmas, színpad vagy dobogó nélküli, nyilvános helyiségben működő vállalkozást értjük, amely rendszeresen vagy legalább időszakonként nyilvános előadásra engedélyezett, magasabb kultúrigényeket is kielégítő, szórakoztató filmek bemutatásával üzletszerűen foglalkozik.”³ A fogalomból adódóan fontos, hogy csak az üzleti jellegű filmvetítés esett engedély⁴ alá, mert már akkor is volt például iskolákban, rendőrségeken stb. oktatófilmek vetítése. Hasonlóan a színházakhoz, a mozgósínház engedélyezése is több lépcsőből állt. Így szükséges volt: mutatónyi, építési, használatbavételi, játszási és tűzrendészeti engedélyek beszerzése. A mozgófilmüzemet csak képzett, üzemvezetői igazolvánnyal rendelkező személy vezethette. Filmvetítést is hasonlóan a mozi vezetéséhez, csak gépkezelői szaktanfolyamot végzett személy tarthatott. A gépkezelői szaktanfolyamra a 111.000/1937-es BM rendelet előírásai vonatkoztak.

A levetítendő filmek (mind a hazai, mind a külföldi előállítású) a 4300/1924 M.E. rendelet szerint hatósági ellenőrzés alá estek, amelyet az Országos Mozgóképi Bizottság végzett, a bizottság tagjait a belügyminiszter nevezte ki. Minden belföldön vagy külföldön előállított mozgóképi bemutatása ellenőrzés alá esett. A hatósági ellenőrzés célja az volt, hogy megállapítsa, a vetítés előtt álló film „tárgya, cselekménye, irányzata vagy előadásmódja jogszabályba ütközik-e, illetve sérti a közrendet vagy a közérkölcset”.⁵ A fentiek mellett különböző nyilvános helyiségekben, bárókban, kávéházakban, dalcsarnokokban is sor kerülhetett előadásokra. A mulatók, orfeumok, daljátékok, ének, szavalat és táncjátékok, továbbá különböző mutatóványok, látványosságok megrendezése céljából hatósági engedélyre volt szükség, amelynek alapját egy igen régi, a 19. századból (1897) visszamaradt 7445. sz. főkapitányi elnöki utasítás képezte. Természetesen az utasítás is változott, és más jogszabályok is rendelkeztek a témakörben. A mulatókban és dalcsarnokokban csak más színházakban nem játszott, egyfelvonásos műveket lehetett színpadra tűzni.

³ DORNING 1922: 45.

⁴ A m. kir. kormány 1920. évi 8.454. számú rendelete a mozgófényképezemokről.

⁵ SZILÁGYI 2021.

A fellépő személyeknek is rendelkezniük kellett rendőrhatalósági engedéllyel. Egy későbbi, 151./1927-es sz. rendelet lehetővé tette, hogy elkülönített helyiségben kávéházakban, vendéglőkben rendőrhatalósági engedély birtokában hivatásos színészek, artisták is felléphessenek.

A levetített mozgófilmek nagyon nagy hatást gyakoroltak a lakosságra, a szórakozó tömegekre és természetesen a rendőri és politikai vezetőkre is. A filmek felhasználása a rendészetben 1921 novemberében indult,⁶ amikor az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalban kinematográfiai alosztály alakult, amely a rendőri működés körébe „pro domo” vágó filmek elkészítésére és bemutatására vállalkozott. A bűnügyi vezetők felismerték, hogy az „örök bűn és az örök lázadás elleni örök küzdelem a tudomány minden vívmányát kénytelen szolgálatba állítani, hogy évezredes harca minél eredményesebb legyen. De nem csupán a nyomozás szolgálatában, de úgy a közönség, mint a rendőrség embereinek oktatásánál is nagy szerep jut annak a hatalmas propagatív erejű és szélesen szemléltető kultur eredménynek, minek neve: film.”⁷ A fenti gondolatok jegyében és megerősítésében 1921 novemberében a Zrínyi utca 4. sz. alatti főkapitánysági tárgyalóban ankétot, értekezletet hívtak össze, hogy miként tudnák a nyomozás szolgálatába állítani a filmet. A technikai kivitelezés érdekében kinematográfiai (filmművészeti) alosztályt hoztak létre.⁸ Az alosztály által készített filmeket a következő csoportokba sorolták:

1. propagandafilmek,
2. oktatófilmek,
3. hírszolgálati filmek.

A három csoport közül az oktatófilmek közé azokat a filmeket sorolták, amelyek a rendőri tevékenységgel kapcsolatos eseményekről szólnak, különösen a közigazgatási, bűnügyi, erkölcsrendészeti, gyermekvédelmi témakörökben. Az elkészült filmeket egyrészt a nyilvánosságnak szánták, hogy a rendőri tevékenységet propagálják, másrészt „pro domo”, azaz belső használatra, amely körébe tartoztak az oktatófilmek. A fent említett értekezleten felszólalt Kelety Géza, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal vezetője is, aki az oktatófilmek készítését támogatta, különösen a bűncselekményekről és az elsősegélynyújtásról szóló témákban. Az elkészült filmekről sajnos nincs

⁶ A film a rendőri nyomozás szolgálatában 1921: 3.

⁷ A film a rendőri nyomozás szolgálatában 1921.

⁸ A film a rendőri nyomozás szolgálatában 1921.

tudomásunk, valószínűleg nem maradtak fenn, vagy eddig nem kerültek elő. Ugyanakkor korabeli leírásokból tudhatjuk, hogy 1924-ben elkészítettek egy hat részből álló filmet,⁹ amely az őrszemről szólt. A rendőrség helytállásáról szóló filmet hajdanán minden mozinak le kellett játszani. Szepes Mária visszaemlékezése szerint: „Ismert színészekkel, dramatizálva mutatott be megtörtént eseteket, melyek során a rendőrség gyors fellépése életet mentett meg. Petrovich Szvetiszláv egy rendőrt alakított benne. Kutya is szerepelt a filmben. A külsőket Hűvösvölgyben forgattuk. Nekem is volt egy kis szerepem. Egy hatalmas rendőrkutya, egy dobermannt kellett pórázon vezetnem. Az volt a cél, hogy a kutya ugasson, ennek érdekében vissza kellett tartanom az állatot, miközben a kutyaidomár magához hívta. Sajnos nemcsak a kitűzött cél valósult meg, a kutya nemcsak ugatott, hanem még jól belém is harapott.”¹⁰ A film¹¹ Budapesten játszódott, és eredeti budapesti életképeket mutatott be.

A sorozatot egy kutyaról készült film követte 1926-ban. A részben oktató jelleggel készült film szintén Budapesten játszódott. „A film főszereplői Pintér Imre, Demjén Mari, Bánky Viktor és Hildemann Mária. Szerepel a filmben a detektívtestület Fix nevű kitűnően idomított rendőr kutya is. A film egyik nagy jelenete a Rákóczi-út és Erzsébet körúti keresztezésnél folyik le, ahol szemléltető módon és érdekes mese keretében tanítják ki a közönséget az utcai közlekedés helyes rendjére is.”¹²

Ugyanebben az időben a már rendszeressé váló nemzetközi bűnügyi, rendészeti együttműködésből adódó konferenciákon folyamatosan téma a rendőri oktatófilmek. Egy német rendőrfelügyelő előadásában hangzott el, hogy Németországban 3-400 méteres filmeket készítettek, amelyek visszatartó bűncselekményekről szólnak, és a közönséget a bűnmegelőzésre oktatják ki.¹³ Az oktatófilmek módszertani szempontból való hatékonyságát támasztja alá Galambos Ottó írása, amely szerint: „A film élethűen mutat be mindent, azok módszeres elgondolással készíthetők, alkalmazhatók a hallgatók ismeretéhez és kiválogathatjuk azokat, amelyek az oktatás szempontjából fontosak. Természetesen a filmek bemutatásainak szorosan bele kellene kapcsolódnia

⁹ 1924. május 6. (Kamara, Royal-Apolló, Mozgóképek-Otthon, Corvin, Omnia)

¹⁰ *Az őrszem*.

¹¹ *Az őrszem* alkotói gárdája: Balogh Béla rendező, Balogh Béla forgatókönyvíró, Strausz László író, Némethy Tihamér író, Gergelyffy Gábor író.

¹² *A Rend* (1926), 6(70).

¹³ TARTSÁNYI 1936: 188.

az illető tárgyrész tanításába, miért is főleg külön tanulási célokra felvett oktatási filmek biztosíthatják a kívánt eredményt.”¹⁴

Hazánk történelmében és a rendészet történetében is éles változások álltak be a második világháborút követő időszakban. A Rendőrákadémiákra (RAK) döntően 4-6-8 osztályt végzett hallgatók jutottak be, ami jelentős terheket rótt a rendőrtisztképző állományra. A jelentős ismeretek hiányát tankönyvekkel és a szemléltető oktatás minden lehetőségének felhasználásával próbálták pótolni. A RAK vezetői és oktatói gárdája korán felismerte, hogy a szemléltető oktatás egyik legeredményesebb eszköze az állóképes vetítés és a film. Ezek közül inkább a mozgófilmek tanfolyamokon való alkalmazását tartották hatékonynak. „A film élethűen mutat be mindent, azok módszeres elgondolással készíthetők, alkalmazhatók a hallgatók ismeretéhez és kiválogathatjuk azokat, amelyek az oktatás szempontjából fontosak. Természetesen a filmek bemutatásainak szorosan bele kellene kapcsolódnia az illető tárgyrész tanításába, miért is főleg külön tanulási célokra felvett oktatási filmek biztosíthatják a kívánt eredményt.”¹⁵ A fentiekén túl az oktatófilmek vetítését nemcsak a RAK-on, hanem a rendőrkapitányságokon is fontosnak tartották, és anyagi lehetőségek függvényében sor került a vármegyéek filmvetítővel való ellátására.

A szocializmus első bűnügyi oktatófilmjét 1954-ben a *Falbontásos betörés nyomozása* címmel forgatták le. Korábban csak közlekedéssel kapcsolatos filmek készültek, de sajnos róluk nem maradt fenn leírás. Ezek a filmek a közlekedési eszközök elterjedésével járó veszélyek miatt azonban inkább propaganda jellegűek voltak. A *Falbontásos betörés nyomozása* című film¹⁶

¹⁴ GALAMBOS 1940: 251.

¹⁵ GALAMBOS 1940.

¹⁶ „A film rövid tartalma a következő: A dunaszántói népboltban a hajnali órákban betöréses lopást követnek el ismeretlen tettesek. A film első képei nagy vásári forgatagot mutatnak. Megjelenik a vásáron a »jó alkalmat« felhasználó, »helyszíni szemlét« tartó betörő. Az ügyes, bevezető utáni jelenet bemutatja a már elkövetett falbontásos betörés felfedezését. Ezután gyorsan peregnek az újabb események. A dunaszántói őrse bejelentik a bűncselekményt. Az őr parancsnoka határozottan adja ki utasításait az első rendőri feladatok megoldására. A film igen helyesen aláhúzza ezekben a jelenetekben a rendőrség legfontosabb feladatát: a helyszín tökéletes biztosítását. A film nézőjébe szinte bevéődik a figyelmeztetés: A helyszínt eredeti állapotában kell biztosítani, a helyszíni szemle megkezdéséig, a nyomozás közvetlen irányítójának és a bűnügyi technikusként megérkezéséig! Az őrparancsnok távbeszélő értesítésére gyorsan intézkedik a járás osztály. Megkezdődik a nyomozás. A főosztály helyszínre érkező nyomozóit az őrparancsnok tájékoztatja, majd megkezdődik a helyszíni szemle. A film alkotói – nem véletlenül – a legpontosabban dolgozták ki a helyszíni szemle jeleneteit. Bemutatják a szemle lefolytatásának jó módszerét,

azonban egyértelműen rendőri képzésben alkalmazott filmnek készült. A korabeli szakmai folyóirat kritikája szerint: „Ez a film tehát nemcsak azért jelent értéket, mert különösen fiatal rendőreinket megtanítja a betöréses lopások nyomozásának helyes módszereire, hanem értékes azért is, mert a kriminalisztikai alapismeretekre, a taktika és technika általános érvényű tételeire hívja fel – igen hatásos módon – a figyelmet.”¹⁷ A film mind szakmailag, mind nevelési szempontból megfelelt a korszak elvárásainak. Jól végigvitte a nyomozás legfontosabb szakaszaiban a szabályos teendőket. (Helyszín biztosítása, helyszíni szemle, figyelőszolgálat, házkutatás stb.) Az elkészült és bemutatott bűnügyi oktatófilmmel szemben a legnagyobb kritikaként az hangzott el, hogy csak egy van még belőle. Ez változott meg gyökeresen a következő időben, amikor is az 1960-as évektől az új képzési iparág a Budapesti, majd a BM Filmstúdió megalakulásához vezetett. A Budapesti Filmstúdióban a következő témakörökben készültek filmek: alkoholszonda használata, mikronyomok a helyszínen, ujjnyomok felkutatása és rögzítése, íráspróba felvétele, helyszíni halottszemle.¹⁸

A szocialista rendőri együttműködés révén a szocialista országok rendőrfilmkészítői ellátogatták egymáshoz, és megtárgyalták szakmai tapasztalataikat. A tapasztalatcseréken túl az elkészült oktatófilmeket is megosztották egymással.

Az 1960-as évek második felétől magasabb sebességre kapcsolt a rendőri szakmai oktatófilm készítőinek közössége. A korábban készült filmek pozitív fogadtatása és az oktatófilmek iránt megnövekedett igény a BM vezetőit arra sarkallta, hogy növeljék az oktatófilmek számát. A már forgalomban lévő filmek jól kiegészítették és vizuálisan jól szemléltették a rendőri tananyagot, továbbá jól beilleszthetők voltak a továbbképzési programokba. Immár minden rendészeti ágazatban – így például a közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, állambiztonsági, bűnügyi, társadalmi tulajdonvédelmi, tűzrendészeti – jól hasznosították a filmeket. A korabeli feljegyzések szerint az „1966–67-es továbbképzési évben hat kriminalisztikai és öt állambiztonsági feladatokat bemutató szakmai oktatófilmet hasznosíthatott az állomány”.¹⁹ 1967-ben elkészült filmek:

majd a film későbbi eseményei igazolják: a szakszerűen, pontosan lefolytatott helyszíni szemle az eredményes nyomozás legfőbb záloga.” Filmkritika: Falbontásos betörés nyomozása 1954: 392–394.

¹⁷ Filmkritika: Falbontásos betörés nyomozása 1954: 392–394.

¹⁸ Készülnek a rendőri oktatófilmek 1964: 384.

¹⁹ A Rendőri Film bemutatja 1967.

1. A készülék nem működik.
2. Veszendő értékek.
3. Közös erővel.
4. Baleset után.
5. Tűzek és emberek.
6. BM Filmújtság.
7. Próbaírások felvétele.
8. KRESZ mese.

A fenti filmek közül néhány nemzetközi bemutatón is sikert aratott. A *Tűzek és emberek* című film Jugoszláviában első díjat nyert a tűzrendészeti témájú filmek kategóriájában, míg a *KRESZ mese* Antwerpenben nyert nagydíjat.

Az 1950-es években elindult, majd az 1960-es évektől magasabb sebességre kapcsolt rendőri, rendészeti oktatófilmgyártás eredményeként az 1980-as évek végére több mint száz oktatófilm szolgálta a szakmai felkészítést, a tisztképzést és a továbbképzéseket. Az MSZMP KB 1972. június 14–15-i oktatáspolitikai határozata magasabb igényt támasztott az oktatófilmek iránt, aminek következtében 1973-tól megduplázódott (kb. 40 darab készült) a jó minőségű oktatófilmek száma. Az ekkor készült filmek többségét a közrendvédelmi, a közlekedésrendészeti, a határőrizeti, valamint az állambiztonsági állomány számára forgatták.²⁰ Ezekben az években már évenként több mint tíz film készült a BM Filmstúdióban.

Az 1980-as évek közepén bár még jelentős számban forgattak, és a jövőre vonatkozólag terveztek²¹ forgatni új rendészeti szakfilmeket, már jelentkezett

²⁰ A BM Filmstúdió 1979: 5.

²¹ A BM Filmstúdió vezetőjének tervei 1983-ban: „Ebben az évben is 11-12 film forgatását tervezzük. Jelenleg egy állambiztonsági oktató- és két propaganda témájú film forgatókönyve készült el. Terveink között szerepel többek között a rendőrség tiszthelyettesi állománya utánpótlásának segítését szolgáló, továbbá a közbiztonsági és közlekedési szolgálatot bemutató népszerűsítő propaganda-film készítése. Tervezzük a fogyasztókat károsító bűncselekmények leleplezése módszereinek, valamint a közvagyon védelmével összefüggő néhány aktuális feladat filmre vitelét. Aztán az önkéntesrendőri szolgálatról, az idegenforgalom nemkívánatos kísérő jelenségeiről, a határsértések kivizsgálásának tapasztalatairól is szeretnénk filmet készíteni. És akkor még jelentős feladatunk lesz a BM Tűzoltóság egy nagyszabású rendezvényével és az Ű. Dózsa SC elődje megalakulásának a 100. évfordulójára való előkészületekkel kapcsolatosan is.” (A BM Filmstúdióból jelentjük 1983: 15.)

egy vetélytárs, mégpedig a videófilm, amellyel gyorsabban, hatékonyabban jobb minőségű filmeket lehetett készíteni.

Valószínűleg a rendszerváltás előtti utolsó kezdeményezése lehetett a BM Továbbképző és Módszertani Intézetnek²² egy új oktatócsomag összeállítása az ittas személy kijózanító állomásra szállításával kapcsolatos jogszabályok témakörében. Az oktatócsomag részeként elkészült a módszertani útmutató, *A huszonnegyedik órában* című könyv, valamint egy 22 perces videófilm. Ebben az időszakban már természetessé váltak a videófilmek.²³ Az oktatócsomag fogadtatása ugyan kedvező volt, de a rendszerváltás a BM Továbbképző és Módszertani Intézetet elsodorta.

Az oktatófilm-készítés végzete azonban nemcsak a technikai fejlődés, hanem a rendszerváltás is lett, amelyet követően elhalt az oktatófilmgyártás, és az 1990-es években már koloncként jelentkezett a rendőri és kiképzői bázisokon felhalmozódott oktatófilmek²⁴ sokasága. Egyrészt a rendszerváltással jelentős számú film tartalma elavulttá vált, másrészt a régi technikai eszközök kikoptak. Ezenkívül a filmek tárolása különleges körülményeket igényelt, ami tovább annulálta sorsukat. Ma pedig lépést tartva a fejlődéssel folyik a régi, hagyományos filmek digitalizálása. Úgy gondolom, ismerve a filmek jelentős részét, hogy néhány film vagy filmrészlet tartalmilag ma is használható az oktatásban. Ezért ha sikerül a filmek digitalizálása, mindenképp szükséges lesz egy szakmai szűrés után az oktatók számára lehetővé tenni a digitális vetítésüket.

²² A BM 8/1988.sz. parancsa elrendelte a BM Továbbképző Parancsnokság helyett a BM Továbbképző és Módszertani Intézet létrehozását, ennek lett része a korábbi BM Könyvkiadó és Filmelosztályból létrejött BM Filmstúdió is.

²³ A szerző már 1985-ben részt vett egy 12 perces videófilm elkészítésében, amelynek címe: *A határőrjárók szolgálata*. Társszerző: Beregnyei József, operatőr Burik István, Szentendre: KLKF.

²⁴ Az állomány képzése során használt oktatási filmeket a rendszerváltás után a Blinken OSA Archivum mentette meg és digitalizálta. Napjainkban az ÁBTL is hasonlóan jár el.

Felhasznált irodalom

- A Belügyminisztérium filmjegyzéke, BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség, 1974.
- A BM Filmstúdió (1979). *Magyar Rendőr*, 33(2).
- A BM Filmstúdióból jelentjük (1983). *Magyar Rendőr*, 37(3).
- A film a rendőri nyomozás szolgálatában (1921). *A Rend*, 10.
- A m. kir. kormány 1920. évi 8.454. számú rendelete a mozgófényképezemekről.
- A Rend* (1926), 6(70).
- A rendőrségi intézmények (1911). *Közbiztonság*, (8)42.
- Az őrszem*. Online: <https://www.hangosfilm.hu/filmografia/az-orszem>
- BARACSI Erzsébet (1985): *Állambiztonsági oktatófilmek a Történeti Levéltárban*.
- BEREGNYEI József – SALLAI János (1985): *A határőrjárók szolgálatára*. Szentendre: KLFK Videostúdió.
- DORNING Henrik (1922): A rendőrségintézményének fejlődése, különös tekintettel a magyar királyi állami rendőrségre és a magyar rendőri szakoktatásra. *A magyar királyi állami rendőrség országos szaktanfolyamainak kiadványai*, (1). Felolvasatott: 1922. nov. 22. rendőri szaktanfolyam nyitó ünnepségén.
- Filmkritika: „Falbontásos betörés nyomozása” (1954). *Rendőrségi Szemle*, 2(4).
- GALAMBOS Ottó (1940): Oktatási segédeszközök és azok fontossága. *Magyar Rendőr*, 7(20).
- Készülnek a rendőri oktatófilmek (1964). *Magyar Rendőr*, 18(51).
- SALLAI János (2016): Rendőr-, rendőrtiszt-, rendőrtörzssalasztiszt-képzés a m. kir. rendőrség államosítása után. *Magyar Rendészet*, 16(6), 169–177.
- SALLAI János (2017): A magyar rendészeti képzés története 1922–2017. Rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtisztképzés a XX–XXI. században. In CZENE-POLGÁR Viktória – ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSZKY Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében*. Magyar Rendésztudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 86–123.
- SALLAI János (2021): Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszt Főiskola megalakulásáig. *Magyar Rendészet*, (Különszám), 173–194. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2021.1.ksz.12>
- SZILÁGYI G. Gábor (2021): Varázslatos mozivilág a régi Budapesten. *Blikk*, 2021. december 7. Online: <https://www.blikk.hu/sztarvilag/filmklick/varazslatos-mozivilag-regi-budapest/r8g3xhv>
- TARTSÁNYI Dániel (1936): A személyleírás és daktiloszkópia a belgrádi bűnügyi értekezleten. *Magyar Rendőr*, (3)12.